

KOMÁDI ES VIDÉKE

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.
Szerkesztőség: KOMÁDI, HORTHY MIKLÓS-U. 103. SZ.
Telefon: Komádi 23. Kiadóhivatal: Horthy Miklós-u. 108.

I. ÉVFOLYAM. — 7. SZÁM.
Komádi, 19933. december hó 10.

ELŐFIZETÉSI DIJ 1 ÉVRE 5 PENGŐ.
FÉLÉVRE 2.60— P, NEGYEDÉVRE 1.30. — P.
EGYES SZÁM ÁRA 10 FILLÉR.

Buza és béke

A régen volt magyarok valamilyen bösebbek lehettek a maiaknál, mert megsejtették, hogy az Isten világának százezer arca és millió színű dolgai között szakítatlan delejes szálak futnak, hogy a májusi buzamező enyhé-sége és a vérről förtelmes viág-förténelem egyazon örök, oszthatatlan Egysístennek egymással összefonódott szemvillanása, hogy az emberek és népek születése, lakodalom, krumlikapálás, betegség, madárda, gyűlölet, ünnep, hétéköznap, tűz, tagadás, harc, kenyér, tometés, gránátrobbanás és szemtíse mind együtt hópolyognak a sötét sorsok sötét folyóiban, a Végtelen Idő reppant óceánja felé. Ennek okaert régen volt magyarok így köszöntötték egymást a jókivanságok regge én: Bort, buzát, békességet!

Manapság pedig surin halhatjuk népgyűléseken, képviselői beszámolókon, agitációs összejöveteleken és egyéb nyilvános politikai toronéseknél, hogy az elnyűtt zord keserűmagyar parasztkodá hódton felmordulnak: Fene egye az urak politikáját, mit beszélek nekem folyton revizióról, külpolitikáról, Népszövetségről, nemzetközi szerződésekről, nemzeti egységről, meg más efféle uri mulatságnak való Istenesudájáról, amilhez nekem semmi közöm, mert az én verejtékemet felitták a barázdák és nem fizettek érte nyugodalmas holnapot, de holnap felisszák az asszonyom és a gyerekeim könnyeit is, mert keserű a kenyereünk, ha van, rongyos a ruhánk, míg végkép el nem foszlik és ökö a kezünk, míg el nem szarítja a nyomoruság. Hát erről beszéljenek az urak, a buzáról, meg ami hozzátartozik!

O, én keserű magyar testvérem, ha te tudnád, mennyi köze van a te bolettával megfotzott nyole pengős buzádnak és a foltozott boletta miatt foltozatlan, lyukas esizmádnak a revizióhoz, külpolitikához, nemzeti egységhez és más egyéb uri huncutsághoz!

Például, mindent megvesznek a világon méltó árért, amire szükség van, a buzára pedig szükség van, mert azt a magyarok országában gyönyörű szóval úgy is hívják:

élet. A magyar buzának emlékezet óta mindig volt piaca, ahol szükség volt rá, mert vagy egyáltalán nem termett, vagy nem termett elég. De a világháború óta megbomlott a világ. Nem kell a magyar buza. Mert Németország s Hália, Ausztria, Csehszlovákia és több más ország köves, sovány, hideg krumpliföldeken, sziklás hegyoldalokon verekszik az Istenre, hogy buzát teremjen neki az a falaj, ami egészen másra rendeltetett. És ezekből a lehetetlen feltételekből főelmes akaratával kiskanycatják a maguk gabonáját, hogy ne kelljen nekik idegenből venni, ne kelljen a görnyedő magyar paraszt verejtékét becsúfos pénzzel megfizetni! Ezt pedig nem mindnyájan azért teszik, mintha különösképen haragudnának az árva tiszamenti mezők kérges tenyerű magyarjaira. Nem. Csak épen minden pillanatban késsen vannak, várják ennek a förtelmes bünökkel aáknázott világnak a felrobbanását. Várják a háborút, amelyről tudják, hogy a mai állapotok szerint elkerülhetetlen, a mai állapotok használatához fekete konossággal ragaszkodnak. Azt pedig a nemrég multak tapasztalataiból szintén tudják, hogy a háború sorsát nem mindig a katonai tudás és szerenese, meg a seregek vitésége dönti el, hanem az a sok darab kenyér, amely a fő észarekban rothadó katonáknak kell, hogy erőt adjon neki embertestvérei további megszárlásához, meg az a másik sok darab kenyér, ami az otthonmaradtaknak kell, hogy elnyugtassa őket az éhség forradalmától. Az elkövetkezendő háborúban képtelenség lesz a hadviselő félnek idegenből szerezni élelmet, tehát mindegyik igyekszik, szinte örjögő tempóban már az új világ-egés felrobbanása előtt gabona-termelését olyan mértékre fokozni, amely a leghosszabb és legborzalmasabb háború szükségleteit is kielégíti. Az önelátás a jelszó mindenütt.

Ezt az örjögő és végeredményben öngyilkos önellátó gazdasági politikát pedig nem lehet addig letörölni Európa eltorzult arcáról, míg el nem törlik annak okát, a háborúra készülődést és ismét ennek okát: a megveszekedett békeparancsok által teremtettt európai bomlottságot.

A Népszövetség, a leszerelési konferencia nem eszközök, mert Európában a békét nem a sokrend-

lői békebeszéd, meg nem támadási szerződés, meg egyéb ilyen keneses zódség biztosítja, hanem csak az ellentétes érdekeknek gazda ságilag, fegyveresen és egészségesen alátámasztott hatalmi egyensúlya. Európának ezt a hatalmi egyensúlyát végzetesen megrendítették a Dunai Monarchia szétrobbantásával, tehát, ha a teljes gos pillanataik, a nagyhatalmak megőrülés előtt lesznek még vilá-ra fognak jönni, hogy ezt a vétkes utóbaságot valamiképen helyre kell hozni.

Ennek a kilátásban lévő bármilyen formájú új dunai csoportosulásnak csakis a békerevizio útján lényegesen megnagyobbított Magyarország lehet a magja. Ha ezt a szerepet nem tudjuk magunknak kiverekedni, akkor testvértelenül, siratatlanul és méltán

kihullunk az Idő rostáján. De ezt a szerepet csak úgy nyerhetjük el, ha égtől pokolig egyet akaró kiáltással kiáltjuk a világ fülébe, hogy élni akarunk, mert hivatásunk, erőnk és akaratunk van és együtemű dobbanással megyünk a Vezér után, aki új magyar élet felé viszi egy akaratra feszült izmaink erejét.

Ilyeténképen külpolitikán, nemzeti egységen és revizió á a mi válainkon felépülhet újra az európai egyensúly, ezen a béke s a békességgel megszülvén az örült gazdaságpolitika: a magyar buza is elfoglalhatja régi helyét és az én keserű, zord magyar testvérem piros arccal és piros étellel köszöntheti rá millió boldog testvéreire a régi ígét: Bort, buzát, békességet!

— tsad —

A Nemzeti Munkavédelmi Hivatal főnökének ellenőrző szemléje

Bottka Géza ny. ezredes, a debreceni Nemzeti Munkavédelmi Hivatal főnöke, e hó 11-én Komádi községben az ittem alkörzetnél ellenőrző szemlést tartott. Előből az alkörzet helyi vezetője Fazekas Endre ny. főhadnagy az alkörzet tagjait a község háza tanácstermébe egybehívta, ahol az alkörzet 120 tagja közül több mint 100-an, tehát majdnem valamennyien megjelentek.

A Magyar Híszkegy elmondása után a szemlést Bottka Géza ezredes lendületes beszéddel nyitotta meg. Beszédében mindenek előtt a szervezet céljait ismertette, különösen kiemelve azt, hogy mennyire lényeges hivatást tölt be a szervezet a nyugodt polgári élet folytonosságának biztosítása s különösen a legfontosabb közüzemek, mint vasut, posta stb. zavartalan működésének és az állandó munkának az esetre való biztosítása érdekében, amikor a karhatalom mellett a hazafias polgárságra is szükség lehet, esetleges nagyobb bajok megelőzése céljából. Visszapillantást vetett beszéde során a háború befejezését köz-

vetlenül követő gyászos időkre, leszőgezővén egyben a ma már vitán felül álló azon tényre, hogy amint a háború elvesztését a sor-katonaságban, úgy az azt követő felfordulást s annak eredményében országunk feldarabolását a polgárságban, — s mindkét helyen mesterségesen — felszított fégyelmenlázulás okozta. Ez ellen tehát a legébrebb módon kell küzdeni annál is inkább, mert ma országunkra a világ szeme figyel s ha a világ előtt tanujelét adjuk polgári fégyelmezetségünknek, akkor már nem sok idő kell ahhoz, hogy elérjük országunk felátadását.

Az öntudatos polgári fégyelem és ébrenlét csodákat tud művelni, — folytatta, — míg a széthuzás a föld alatt dolgozó alattomos elemek megerősítésére s ez által arra vezet, hogy ezeknek érvényesülése esetén egyszersmndenkorra elveszítjük még csak a lehetőségét is annak, hogy valaha rólunk és különösen, hogy velünk talpraállításunk érdekében az arra hivatott nagyhatalmak tárgyaljanak. Ma pedig az a helyzet, —

Vadászok! Lőszer a megyében legolcsóbb Bleyernél. Tüzhelyek, kályhákban nagy választék.

aminek Moore angol ezredes és alsóházi tag debreceni látogatása alkalmával külön is kifejezést adott, — hogy a magyar faj intelligenciája, fegyelmezettsége, államfenntartásra való ellátottsága magasan felül állanak az utódállamok hasonló tulajdonságai fölött, tehát Magyarországnak fel kell támadnia és újból el kell érnie Középeurópában az őt megillető vezető helyet. Legyünk tehát kitartók, erősek a fegyelemben és a polgári öntudatban — fejezte be beszédét — s úgy mai mélységes gyászunkat rövidesen fel fogja váltani az örömteljes feltámadás.

A nagyhatású megnyitó beszéd elhangzása után Hollósy Zoltán mondott ünnepi beszédet, különösen kitérvén abban arra a polgári társadalmat állandóan fenyegető

két veszélyre, melyeknek egyike a kommunista propaganda, a másik az ugynevezett sztrájkok. E két állandóan fenyegető veszedelem megelőzését a nemzeti irányú polgárság elsőrendű feladatának állította a hallgatóság elé, világpéldákkal is meggyőzően bizonyítván a nemzeti alapon való alás minden támadást legyőző hatalmát.

Az ugyanezek lelkesen fogadott beszéd után a szervezetbe újabban belépett új tagok tettek ünnepélyes fogadalmat, melynek megtörténte után Fazekas Endre alkörzeti vezető indítványára a jelenvoltak egyhangú lelkesedéssel határozták el dr. Szilágyi Lajos főispán üdvözlését, miután az ünnepélyes szemle a Hymnus hangjaival ért véget.

Mussolini terve mellé, de igazság-érzése sejteti, hogy az eddigi állapotok nem hozhatnak békét s a békészerződés megváltoztatásával nem háborút, hanem nyugodtságot lehetne teremteni. — Angliát belátásra fogja bírni az erők eltolódása is, mert a szorosra fűződő angol-francia barátság szemben fogja találni Kelet-Európa népeit és Németország állásfoglalása az utóbbiak javára hozhatja meg az erőt.

A külpolitikában határozott céllal működő országok belviszonyai is rendezettek, Oszország erre a példa, ahol a rend és a nyugalom uralkodik és az általa hangoztatott gazdasági terveket saját határain belül már be is váltja, azzal, hogy gazdasági testületeinek működési tervét mindinkább nagyobbítja, szaktanácsaikat az állam vezetői-színéről észszerűen felhasználja.

Eles elöntéte — a rend felbomlása, fegyelmezetlenség — jellemzi Spanyolország beléletét, ahol a legutóbbi választások mozgalma felezkeltte a lakosság nyugalmát és próbára teszi az új köztársaság erejét. A világháború rettenetes csapásait kikerülve, most egymást pusztítva rendezik meg a pártok háborúját.

zet ugyanis az, hogy a tyúk és julyka kereskedők karteibe tömörültek és vidékenként csak egy exportőr vásároltat és ez természetesen kihatásolja a piacokat. Az olcsó pénzen összevásárolt baromfi azután a tömörült kereskedők busás haszonnal értékesítik a külföldi piacokon. Ennek megakadályozása érdekében a kamara megalkototta a baromfi árelenőrző bizottságot, amely minden héten kétszer a külföldön elérhető ár alapján a m. kir. Külkereskedelmi Hivatal közlése útján közöni fogja az erre a célra szervezett tudósítóival a baromfi irányárakat. Azon esetben, ha az irányárak alatt vásárolnak majd az exportőrök, úgy a tudósítók azonnali jelenteni fogják majd a kamarának, amely a Külkereskedelmi Hivatal útján az ártörés további megakadályozása érdekében a szükséges lépéseket haladéktalanul megteszi.

HETI KRONIKA.

Az olasz-orsz tárgyalás, melynek bevaltott célja a két ország gazdasági kapcsolatának kimélyítése volt, bizonyára messzebbmenő tervek elkészítésével is foglalkozott. Erre mutat a fasiszta nagy tanács ülése, melyen Mussolini a népszövetség ellen fordult és csak úgy hajlandó a jövőben támogatni, ha annak szervezete és iránya megfelelő újításon megy keresztül.

A végaó, küli és céltalan tanácskozások után olyan szerve van szükség, amely nem a hatalmi kívánságokat, hanem a népek megérhetésének legelémibb követelményeit tudja majd kielégíteni. Ne váltják a népszövetség politikai harcok színterevé, hanem az egymásra utaltság érzése vezesse tárgyalásait.

Olaszország nyílt színvallása nem talált helyeslést Franciaországban, mert a népszövetség esetleges széthullása a francia tekintély csorbítására vezetne, még inkább életkérdéssé vált a kis antantnál, mert országai határait a népszövetség okmányaival látják biztosítottak. A román és cseh külügyminiszterek kassai tanácskozásán most már nem nagyratörő terveket kovácsoltak, hanem a hajdani precédának reájuk esett részét akarják megtartani, — han-

goztatva, hogy aki revíziót akar, az háborút akar.

Ennek a felfogásnak azonban nincs nagy visszhangja. Anglia ugyan még nem áll egységesen

A komádii Stefánia Szövetség karácsonyi vásárja

Legutóbbi számunkban közöltük, hogy a Stefánia Szövetség a helybeli inséges, ruhátlan vendégeinek részben téli meleg ruhával, részben tápszerrel való ellátása céljaira karácsonyi vásárt rendez. Ez az apró kézimunkákból, játékokból stb. álló és mind jótékony kezek munkáját ünneplő kiállítás a hó 10-én lett megtartva a ref. iskola egyik tágas tantermében. Örömmel jelenthetjük, hogy főnyes eredménnyel, amennyireh a vásár — hála a helybeli társadalom megértő, lelkes támogatásának, — 110 pengő tiszta bevétellel zárult. Így a segélynyújtás lehetősége még inkább biztosítottnak látszik.

Kívánatos volna azonban, hogy az országos nyomorenyhító akció központjából a vármegye vezetősége útján szemet vetnének erre a mi helybeli Stefánia Szövetség-

günk vezetősége által esendben folytatott munkára, ami által annak teljesebb sikerét is biztosíthatnók.

Jószívű adományozók is akadnak újból és pedig: a helybeli Hangya szövözetet 12 m. flanell, Percze Istvánné 2 m. flanell, Kemény Sándorné 4 P. dr. Szőke Gyuláné 16 drb fejkötő, Debrecenyi Teréz 1 gyermekkabátka, Sebők Sándorné használt gyermekholmikból 2 pár kötött gyermekcipő, 1 kötényke, 1 gyermekruha, 1 pár cipő, 2 pelenka, 1 ing, Kálai Józsefné 2 m. flanell, Bruckner Géziné használt anyagokból 2 gyermekruha, 1 pár cipő, 1 pár harisnya, 1 sapka, 2 nyári gyermekruha, 1 pongyola.

Mindezekért a nemes szívű adományokért ezton is hálás köszönetet mond a vezetőség.

A gazdakamara a baromfi kereskedők karteje ellen

A Tiszántúli Mezőgazdasági Kamara szervezet létesített a kamarakarület baromfitenyésztői-

nek részére, akik most a karácsonyi piac előtt a baromfi felvásárló kartel kezébe kerültek. A hely-

Isten látja a lelkem

nem a részvényeim elveszett értékét sajnálom a Komádii Takarékpénztár elmulásában, hanem annál sokkal, nagyon sokkal többet. Magam és sokszázezer magyar testvérem elromlott, gondterhes, egyik napról a másikra tengető s végül is összeroppanó életét, a tétlenségre kárhozott, munkát áhító karok, az eredmény nélkül verejtékkel dolgozók sorsát látom ennek a 41 éves intézetnek a megszűnésében személyesítve. Mert nem a hazard spekuláció, nem a „vagy hatot, vagy vakot” üzleti politika eredményezte a megszűnést, hanem azok a külső erők, amelyek a munkalelkültséget és a hábavaló munkát létrehozták.

Sajnálom, mert vele sok tevékeny, szorgalmas és takarkos ember munkakodásának gyümölcse semmisül meg. Vele a régi jó és boldog idők egyik emléke tűnik el.

Sajnálom, mert mulása megdőbent. Ha a mindennapi kenyérért folytatott küzdelemben egy-egy magamfajta közkatona kiesik melőlem, részvettem, vagyok ugyan, de megyek tovább. Ez a katonasors. Ha azonban egy ilyen, erőségnek hitt valami omlik össze mellettem, belém vág a kétség. En még meddig bírom?

Sajnálom, mert léte munkaalkalmat, kenyérkereseti lehetőséget jelentett és azoknak, akik azt elvesztették, együttérzek.

És sajnálom, mert a miénk

NYOMTATVÁNYAIT

Korvin
NYOMDÁBAN
DEBRECEN SAS-
UTCA 2. SZ. ALATT

szerezte be

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Felhívom a vásárlóközönség figyelmét, hogy december 1-én a **karácsonyi olcsó vásár megkezdődött.** Különösen figyelmébe ajánlom t. vevőimnek

a **karácsonyi és ujévi kis vég vásznaimat,**
Weisz Gyula divatáruháza Komádi.
mely minőség és ár tekintetében felülmulthatatlan. A karácsonyi vásár tartama alatt nagy maradék kiárusítást rendezek

volt. Hajdan gazdagságában és erős voltában, ujabban legyengülten, de csak a miénk komádiaké volt. Most már sehogy sem lesz. Vesztettünk vele. *bihari.*

HIREK.

— **VÁRMEGYEI KÖZGYŰLÉS.** Biharvármegyei törvényhatósági bizottsága e hó 20-án tartja rendes évnyolcvencs közgyűlést dr. Szilagyi Lajos főispán elnöke mellett. A tárgysorozatban szerepel a dr. Molnár Imre volt vármegyei főjegyző országgyűlési képviselővé történő megválasztása folytán megurult vármegyei főjegyzői állás választás utján való betöltése is, mely választás tudomásunk szerint egyhangú lesz és a törvényhatósági bizottság dr. Bojány István jelenlegi helyettes főjegyzővel fogja az állást betölteni. Ezenkívül a tárgysorozatban több különös érdekesre számító pont szerepel s ezek között a vármegye közönsége ellen már reggelben egyesek által indított perek állásának a törvényhatósági bizottsággal való közlése is, mely perek miatt, mint azt előző számunkban közöltük, legyeleki eljárások is vannak folyamatban.

— **A FOISPÁN VÁRMEGYEI KÖRUTJA.** Dr. Szilagyi Lajos főispán e hó 10-én folytatván vár megyei körutját, Biharkeeresztes, Berekboszormeny, Told és Artánd községeket látogatta meg. Mindezek községben a legnagyobb letelepedést váltotta ki a nagy tömegben összesereglett lakosságból a főispán látogatása. A főispán beszédet a lakosság nagy lelkesedéssel és megértéssel fogadta s a tisztelegő kiáltásokkal tisztelőik kifejezése mellett szinte haláljuknak adott kifejezést a főispán látogatásaiért.

— **MEGHÍVÓ.** A Komádi és Vidékek Irodalmi Társasága f. hó 26-án este 5 órai kezdettel *irodalmi estélyt* rendez, melynek lényegpontja lesz vármegyénk nagy színtestéjének, a föld porából a magyar irodalom élvonalára került költőnek megjelenése és szereplése, valamint az ő gyönyörű költészetének ismertetése. Szeretettel hívjuk meg erre az estélyre a magyar falu minden társadalmi osztályát, a magyar földnek egyszerű és tanult harcosát és meg-

Hirdessen

a Komádi és Vidéke hetilapban. Hirdetési díj milliméterenként 10 fillér, előfizetőknek 20 százalékos kedvezmény.

beesülőjét, hogy *Sinka Istvánban* megláthassa saját sorsának megdicsőülését. A részletes műsort a napokban névre szóló meghívókon fogjuk közölni.

— **VÉGLEG MEGSZÜNİK A VOLT KOMÁDI TAKARÉKPENZTÁR.** Az 1892-ben alapított Komádi Takarékpénztár Részvénytársaság részvénytöbbsége már éveken előbb a Debreceni Első Takarékpénztár birtokába került és az a múlt évben beolvastotta; azóta, mint annak komádi képviselője működött. Az egyre romló és mindent elorvasztó gazdasági viszonyok most arra az elhatározásra bírta a Debreceni Első Takarékpénztár vezetőjét, hogy a volt Komádi Takarékpénztár működését végleg megszüntesse. Állományát ennek a hónapnak a végéig a berettyóújfalui fiók veszi át. Tudomásunk szerint a Debreceni Első Takarékpénztár abból a célból, hogy a komádi és környébeli adósok ne legyenek kénytelenek lejárató váltóik rendezése miatt Berettyóújfaluba utazni, avagy azt posta útján elvégezni, megállapodást létesített *Bihari György* gabona és terménykereskedővel (Komádi, Horthy Miklós uca 131. sz.), akinél a jövő évi január 1 után lejárató váltóik rendezhetők lesznek.

— **A NEMZETKÖZI BAROMFI-KIÁLLITÁST** december 7-én nyitotta meg Kállay Miklós földművelésügyi miniszter. Beszédében arra hívta fel a tenyésztők figyelmét, hogy a tojástermelés melletti baromfitenyésztés mennyiségileg és minőségileg is fejlesztésük, mert a hustermelésben könnyebben tudnak versenyezni a nyugati államok baromfitenyésztőivel. Felhívta a tenyésztők figyelmét, hogy karolják fel a magyar parlagi fajta tenyésztését, mert ennek van a legjobb hús s a külföld is ezt veszi tőlünk legszívesebben. Arra kell törekedni, hogy az értékes és jó tulajdonságokkal bíró magyar parlagityúk fajta, a helyes kiválasztással s takarmányozással magas színvonalra fejlesztessek és elismert tenyészanyagot tudjunk produkálni.

— **MÉH NÉLKÜL NINCS GYÜMÖLCS.** Hűvös tavaszainkon, mikor a gyümölcsfák nálunk már virágoznak, az egyetlen virágot látogatja a méh. A méh egymásután rendszeresen és tömegesen az azonos fajta virágokat látogatja meg s szőrös testével virágot virágot vive, közvetíti a gyümölcsvirágok kötését, megtermékenyítését. Kísérlet igazolta azt, hogyha ugyanazon gyümölcsfa egyik ágát a méheknek szabadon hálóval borítják, hogy azon esupán az apró rovarok bujhatnak be, de a méh nem, akkor a méhek látogatta ágon *négyszer annyi* terem mint a méhektől elzártan levő oldalán.

— **AZ ALFÖLD GAZDAKÖZÖNSÉGE A HÜTŐHÁZAK LÉTESÍTÉSE IRÁNT.** Tudvalevő, hogy Olaszországban két év óta hatalmas hűtőházak keletkeztek, amelyek állami feüggyellettel és olcsó költségekkel teszik lehetővé a gyümölcs tömeges tárolását. Ez az intézkedés sokkal egyenletesebbé tette az olasz gyümölcs értékesítését s ez viszont a megfelelőbb áralakulásban jut kifejezésre. A magyar kormány legutóbbi beruházási politikája 360 ezer pengőt ílesztett be hűtőházak létesítésének támogatására. A mezőgazdasági kamarák közül több foglalkozik azzal a gondolattal, hogy a hűtőházi akcióba bekapcsolódjanak a gazdák. Minden fontos baromfi és gyümölcsvidéken hűtőházaknak kellene létesülni a kormány felügyeletével és a gazdatársadalom szoros felügyeletével.

— **ELET A GAZDAKÖRÖKBEN.** Társaságot szerető gazdáink a hideg idő beálltával nagy szeretettel keresik fel a körzeti gazdaköröket. Kár, hogy ezektől a családias, de a magyar gazdaságnak mégis komoly értékét jelentő estéktől a fiatalabb gazdamezedekek távol marad, pedig

azok az ügyek, melyeket ott megtárgyalnak, súlyosan fognak szerepelni az ő jövő hivatásukban és előre nyerhetnének hasznos tanácsokat jövőendő ügyes-bajos dolgaikra. Kérjük azért szeretettel a fiatal gazdákat, jöjjenek el esténként a Körbe, okujanak, tanuljanak és szórakozzanak. A Gazdakör mindenkié és azt akarja a Körök vezetősége, hogy ott úgy az idősebb, mint a fiatalabb gazdamezedekek jól érezzék magát. Delek alapító elődeink második otthon akartak teremteni Gazdakörökben a társaságot kedvelőknek, akik magyar testvérséggel kezét fogva tudnak és akarnak küzdeni egy szebb, boldogabb magyar gazdasorsért.

— **PARTVACSORA UGRAN.** A Nemzeti Egység pártjának biharugrai szervezete e hó hó 6-án a Gyúás-fele vendéglőben népes partvacsorát rendezett. A partvacsora rendezését a vezetőség azért tartotta szükségesnek, mert a pártba ujabban többen léptek be és ezek tiszteletére szolgált a mindvégig kelles hangulatban lefolyt vacsora, melyen Kovács Bálint elnök, Makai Bálint és mások lelkesen üdvözölték az új tagokat.

Egyházi hírek

EGYHÁZMEGYEI GYŰLÉS. A nagyszalontai ref. egyházmegye közgyűlését f. hó 18-ra Komádi-ba hívta össze Szabó István esperes és dr. Szarka Sándor egyházmegyei gondnok, amelyek tárgyai lesznek a tisztújítási rendszerre való áttérés, ezzel kapcsolatban az esetleges jelölések megbeszélése. A lelkész jelölő bizottság megalakítása. Ügyész választás elrendelése. A közgyűlés a kotó tagjainak megállapítása. Az egyházmegyében a tanácsbírák, az egyházközségekben a presbiterek számának meghatározása. Az új törvény alapján alkotandó szabályrendeletek készítésére bizottság kiküldése és kisebb jelentőségű folyó ügyek.

VÁLASZTÓK NÉVJEGYZÉKE. A Tiszántúli Egyházkerület közéleti közgyűlésén úgy határozott, hogy az egyházi választóknak 1934. évi június 30-ig érvényes névjegyzékét 1934. dec. 31-ig mondotta ki érvényesnek s ezért a ref. egyházban a jövő évben megejtendő összes választások ennek a névjegyzéknek alapján fognak megejtetni.

HÁZASSÁGKÖTÉS. Pálfi Antal, Pálfi Mihálynak, a komádi ref. egyház gondnokának fia folyó hó 14-én, esütörtökön tartotta esküvőjét Pálfi Margittal, Pálfi János községi esküdt és elől-

járósági tag kedves leányával. — Lelkünkben kívánjuk, hogy a gondviselő Isten adjon ugy az új pártnak, mint az örömszülnöknek gyermekeikben sok-sok örömet és boldogságot.

VALLÁSOS ESTÉLY. Ma délutáni vallásos estélye a ref. egyháznak a szokott időben, 5 órakor kezdődik az új iskola kettős termében. A vallásos estély műsora: 1. Gyülekezeti ének. 2. Imádkozás és bibliát magyaráz Szűcs Endre s. lelkész. 3. Közéneke. 4. Komádi öcseládjai címen felolvasást tart Percz István lelkész. 5. Ködbe borult már a határ. Ének-szó. Eneki Kóti Rozika, hegedűn kíséri Csongrádi János, harmoniumon Bugyi János. 6. Fogoly lengyel. Szavalja Bethlendy Pál. 7. Himnus. Éneki a közönség.

Színház

Csak volt. Kedden tartották meg a bucsuelőadást, amelyen zsűfolyásig megtelt a színházterem. A rengeteg taps közt azonban mégis úgy éreztük magunkat, mint akikkel mostohán bántak. A színpadot már már csak pár deszka és függöny pótolta és a Kalmár pártáncait, amihez olyan sok reményt fiztünk, a zongorát pótló

cigányok muzsikája bizony agyon vágta.

Ebbe bele kell törödni. Így volt ez eddig is. A társulat fél lábbal, mondjuk fel személyzettel tartja bucsustjét itt, míg a másik félével már a következő állomásukon készítik elő a talajt és rendezke-

dik be pár heti szezonra. Talán egyszer megvalósul az igazgató bucsuszavaiban említett vágyunk és rendes színházteremben, rendes, beépített színpadon az utolsó előadást is zavartalanul élvezhetjük.

Mit kell tudnunk a „Vitamin“-okról?

Sokat hallottuk az utóbbi években ezt az idegen hangzású kifejezést. Alig mult el esztendő, hogy a tudósok fel ne fedezték volna valamelyik ételmiszerben. De hogy voltaképpen mi az a vitamin, azt bizony még a felfedező tudósok sem tudják pontosan megmondani. Hogy van, az ma már kétségtelen és azt is biztosan tudjuk, hogy sokféle van belőle. A, B, C, sőt D, E, F vitaminnal beszélnek, de ezeknek a tulajdonságait inkább úgy tudjuk jelezni, hogy azokat a betegségeket figyeljük meg, amik előállnak akkor, ha táplálékunkból tartósan hiányoznak ezek a vitaminok. „Hiány” betegségeknek, vagy avitaminózisnak is nevezik az így keletkező kóros állapotokat.

A beri-beri

Még a mult század vége felé történt, hogy egy holland katonarvos a következő érdekes megfigyelést tette: egy keletázsiai holland gyarmaton, egy börtön lakói kilencven százalékban megbetegedtek egy azon a vidéken beri-berinek nevezett igen elterjedt betegségben, ami benuásos és vizenyők mellett lassu, de biztos halálhoz vezet. Az említett katonarvosnak feltűnt, hogy ebben a börtönben a börtönőr tyukjai is csaknem kivétel nélkül betegek, mégpedig hasonlóan a foglyokhoz, benuásban és vizenyőben szenvednek. Utána járván a dolognak, megtudta, hogy a tyukokat kizáróan rizksásával etették. Kizáróan azzal a rizksásával, amely kevés hus mellett a foglyoknak is táplálékuk volt. Tudjuk, hogy egész Kelet-Ázsiában az emberek fő tápláléka a rizs. Ez a rizksása, amit a foglyok és tyukok is ettek, modern malomban tisztított és hámozott elsőrangú rizs volt, ahol a szemekről minden hártya és burok teljesen el volt távolítva. Az orvosnak az a szerencsés ötlete támadt, hogy hámozatlan rizksását rendelt a tyukoknak elesegül. És mi történt? Egész rö-

vid idő alatt a tyukok tökéletesen meggyógyultak. Természetesen azonnal kipróbálták ezen hámozatlan rizst az emberek is és ott is hasonlóan fényes eredményt értek el, a foglyok meggyógyultak, a beri-beri megszűnt. Ez a kísérlet száz százalékig bebizonyította, hogy a rizsszemek burokában, — ami egy lehetetlen finomságú hártya — van valami anyag, ami feltétlenül szükséges a szervezet építéséhez tartásához, sőt az élet fenntartásához. Ez az anyag a vitamin.

Az angolkór és a scorbut

Ez a felfedezés adta meg az első lökést a vitamin-kutatásokhoz és ettől kezdve látták az orvosok is más szemmel a többi „hiány” betegségeket. Hiszen évszázadok óta ismerték az angolkórt, tudták azt is, hogy a csukamáj-olajtól szépen gyógyul, de nem tudták ennek a magyarázatát. A scorbutot is ismerték az emberek már nagyon rég óta, különösen a hajósok. Tudták, hogy a hónapokig tartó hajózás alatt, amikor kizárólag konzervvel és kenyérral táplálkoznak, nagyrésztük megbetegszik benne, de arra is rájöttek, hogy a betegséget biztosan el lehet kerülni, ha naponta egy kis citromlevet isznak. A magyarázatát azonban ennek sem tudták.

A scorbutot — sajnos — a mi magyar népiünknek is alkalma volt megismerni a háború alatt, mert azok a foglyok, akik Oroszországban a Murmann vidéken dolgoztak, sokat szenvedtek tőle, sőt sokan el is pusztultak benne. Ezek a szerencsétlen foglyok szinte kizárólag csak kenyéren éltek és amikor ettől az egyhangu táplálkozástól a scorbutot megkapták és délebbre szállították őket, mind járt meggyógyultak, amint egy kis friss tejhez, citromhoz vagy zöld főzelékhez jutottak.

Ma már biztosan tudjuk, hogy ezeket a betegségeket, de még igen sok más kóros állapotokat is, mint például a fogszusodást, a csenevész növést, a csontok elgyűrűlését, bizonyos ideges állapotokat stb. a vitamin hiánya okozza és ezek gyorsan és szépen elmúlnak, mielőtt a betegek vitaminban dus táplálékot kapnak.

Az orvosok kutatásaiból tudjuk, hogy sok vitamin a következő táplálékban van: a tejben és az összes tejtermékben, a zöld főzelékekben és a gyümölcsökben. De éppen ezek azok a táplálékok, amikből az alföldi magyar a legkevesebbet eszik. Tejet, vaját, túrót

inkább eladja, semhogy megenné. Spenótot, sósót, zöldborsót, karfiolt nem eszi, mert nem szereti azt mondja, hogy „nem nekem való”. Még leginkább gyümölcsöt eszik, de azt csak rövid ideig, míg az érése tart. Így bizony a mi vidékünkön az emberek táplálkozásán nagyon vitamin-szegény, ami meg is látszik kis gyerekek rossz fejlődésén. Mert miből áll itt az étrend? Liszt, kenyér vagy tészta formájában, zsír vagy szalonna és néha hus. Ezek az ételek pedig mind csaknem teljesen vitamin nélkül valók. A lisztből, kenyérből lehetőleg minél fehérebbet szeretünk, pedig a buzaszemnek is, ép úgy, mint a rizksás szemnek, a burokában van a vitamin, ez pedig az őrlésnél a korpába kerül. Tehát a szép fehér kenyérben semmi vitamin hiús. — Ép így nincs semmi vitamin a szalonnában, valamint a belőle készített zsirban sem. A husban is nagyon kevés vitamin található.

Ennek a vitamin-szegény táplálkozásnak a következménye azután az, hogy a magyar nép évtizedről-évtizedre mindinkább elkorososul. Úgy testileg, mint szellemileg. Mert nemcsak azokat a végső következményeit kell tekintetbe venni a vitamin hiányának, amik kézzelfogható súlyos betegségben nyilvánulnak meg, hanem a közbeeső testi-lelki betegségekkel szemben, általános degeneratív folyamatokban az egész faj lehanyatlásához vezet. Hogy ez így van, a történelmi tények is fényesen bizonyítják. Egy évezreddel ezelőtt, amikor még nem földművelő, hanem állattenyésztő nép voltunk és ennek megfelelően nem a liszt, hanem a tej és annak termékei és a hus volt a fő táplálékunk, olyan erősek és hatalmasok, olyan és energiával teltettek voltunk, hogy könnyedén legyőztük a minket számbelileg sokkal fölülmuló, de földműveléssel foglalkozó nemzeteket. Elmúlt...

Ez a degenerálódás természetesen nemcsak nálunk hanem az összes nyugati nemzeteknél is feltehető, mert hiszen ott is a liszt képezi a fő táplálékot.

Mindéből az a tanulság, hogy nem elég a táplálkozás mennyiségére ügyelni csupán, hanem a minőség is fontos. A kenyér, szalonna és hus minőségileg nem ad kiegyítő táplálkozást, úgy hogy azt ki kell egészíteni a vitaminban dus tejjel, vajjal és zöldségekkel. Még szerencsés, hogy a savanyított káposzta, ugróka kedvelt ételmiszer ezen a vidéken, mert mindkettő elég bőven tartalmaz vitamint. Úgy kell elképzelni a dolgot, mint ahogyan a gépeknél van. Nem elég az, ha tüzelő anyaggal, szénmel benzinnel akármilyen bőven látom el a gépet, ha olajat is nem adok a forgórészekhez, a gép rosszul működik s végül megáll. Éppen így nem elég az, ha testünkbe akármilyen bőven viszünk be fűtőanyagot, kenyeret, szalonnát, húst, mert még ezeken kívül szüksége van a szervezetünknek „kenő” anyagokra is, hogy életműködéseink rendben legyenek.

Ez az „olaj” az emberi szervezetnél a vitamin! — a — ó.

Rejtvények.

1.
S e

2.
fényes elhalaszt
z = s

3.
SZ M n = r
hiv. ség

4.
az is a hát
t - 9

5.
t keskeny
v = l

A rejtvényeket dec. 27 ig lehet a kiadóhivatalhoz belülden. A számonként vásárlók tartoznak a lapban találha ó rejtvényszelvényt a megfejtéshez mellkelni. A megfejtők közt három díjat sorsolunk ki.

A megfejtéseket és a nyertesek neveit dec 31-i számunkban közöljük.

Az 5. számban közölt rejtvények megfejtései. 1. Kettecskén. 2 Nyom dahiba miatt megfejthetetlen. 3. megelégel. 4. Zárt tárgyalás. 5. Földindulás.

Nyertesek. 1. díj. Egy kötet könyv: Nagy Karoly K. apáti. 2. díj. Egy nagy Caola krém: Szűcs László Komádi. 3. díj. Negyedévig ingyen kapja a „Komádi és Vidékét” Papp Lajos Komádi

A jutalmak átvehetőek Virmay István „Turul” győezsértárában.

Szelvény
Komádi és Vidéke
számonkénti vásárlóinak
rejtvény pályázatához. 4.

Felelős szerkesztő:
Dr. vitéz SEBESTYÉN KALMAN.
Felelős kiadó:
TAKÁCS FERENC.

Nyomta:
Korvin nyomda, Debrecen, Sas. u. 2. sz.

Grósz Lajos
temetkezési vállalata
Komádi, Batthyányi-u. 9.
árak leszállította:
2 méteres síma koporsó P. 10.—
2 „domboru” P. 18.—
hozzávaló szemfedő
gyolcsból — — — P. 6.—
Mindennemű érc és fakoporsók,
szemfedők, sírkoszorúk mélyen
leszállított árban.